

Riigikogu

Lauri Hussar

Riigikogu esimees

lauri.hussar@riigikogu.ee

29.05.2026 nr 1-11/74-2026

Austatud Riigikogu esimees Lauri Hussar

Kirjutan Teile, et tänada hea koostöö eest Riigikogu ja Akadeemia ühiste istungite läbiviimisel. "Vaimu ja võimu dialoog Toompeal" sündmustega oleme loonud hea foorumi, et arutada Eesti tulevikku ja aktuaalseid probleeme. Meie initsiatiiv on Euroopa akadeemiates saanud suurt tähelepanu ja heakskiitu. Usun, et rajame ühiselt täiesti uut koostööd, millest mõlemal poolel, aga eriti Eesti rahval saab olema palju kasu. Heade tulemuste saavutamiseks on vaja aega ja tõsist tööd.

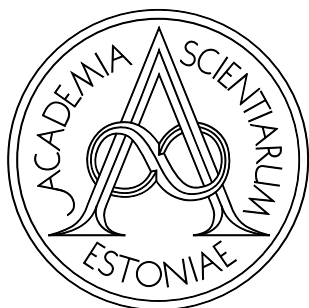
Pöördun Teie poole palvega küsida nõu ja esitada ettepanek kahes omavahel seotud asjas:

Esiteks soovin lugupidamisega esitada ettepaneku, et Eesti Teaduste Akadeemial oleks alates 2027. aastast riigieelarves iseseisev eelarverida, mis kinnitatakse Riigikogu poolt.

Teiseks soovin esitada ettepaneku, et Eesti Teaduste Akadeemia eelarve moodustaks 0,01% SKT-st, mis vastab 1%-le teaduse ja arendustegevuse riiklikust eeslarvest. Juhul, kui meie eelarve otsustatakse lõplikult Riigikogus, tagaks see Akadeemiale äärmiselt olulise sõltumatuse. Teeme samal ajal ka suuri pingutusi, et riigipoolset rahastust täiendada erasektori vahenditega.

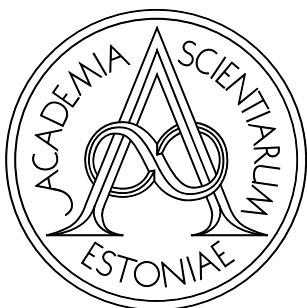
Oleme Akadeemias neid probleeme arutanud ja toome alljärgnevad põhjendused meie ettepanekute toetuseks.

Esiteks on Eesti Teaduste Akadeemia seaduse järgi Akadeemia ülesandeks arendada ja esindada Eesti teadust, millest ametliku statistika kohaselt juba üle poole toimub ettevõtluses. Seega on praegu Akadeemia tähtsaim ülesanne lisaks alusuuringutele ka ettevõtetes toimuvate rakendusteaduse arendamine.

PRESIDENT

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia / www.akadeemia.ee
mart.saarma@akadeemia.ee

Eesti on jõudnud olukorda, kus tugeva majandusliku kasvu tagamiseks tuleb allhankijariigist jõuliselt edasi liikuda uute kõrgtehnoloogiliste toodete ja teenuste arendamise ning müügi suunas. See tähendab, et ka teadus saab uue funktsiooni: teadustegevuse tulemusel peab tekkima uusi tooteid ja teenuseid nii olemasolevate ettevõtete kui ka uute ettevõtete kaudu. Selles on teaduste akadeemial suur roll, kuna see vastutab nii alusteaduste kui ka rakendusteaduste arendamise eest, olles sillaks nende kahe maailma vahel.

Teiseks on Eesti Teaduste Akadeemia seadusjärgne ülesanne nõustada Vabariigi Valitsust ja Riigikogu, et anda kõige uuemat teaduslikult põhjendatud informatsiooni, millest on kasu riiklikult oluliste otsuste langetamisel. Oleme seda Akadeemia komisjonide kaudu teinud ja saavutanud häid tulemusi. Komisjonid koosnevad tippteadlastest, ettevõtjatest ja ministriumite esindajatest. Töö efektiivsemaks muutmiseks vajavad komisjonid operatiivseid doktorikraadiga teadusspetsialiste, kes töötavad läbi ja valmistavad professionaalsel tasemel ette komisjonide materjalid ja ettepanekute projektid. Ideaalis peaksid selline tugi tulevikus olema kõigil olulisematel komisjonidel. Samaselt toimivad Rootsi Kuningliku Teaduste Akadeemia komisjonid, keda toetavad palgalised spetsialistid. Nii saame kujuneda Eesti riigile oluliseks efektiivseks analüüsi- ja ekspertkeskuseks (*think tankiks*). Praegu on Akadeemia oma nappidest vahenditest rahastanud kohtumisi Riigikoguga ja kutsunud esinema olulisi välisriikide tipp-spetsialiste.

Kolmandaks on uurija-professorid väga oluline instrument probleemide teaduslikul selgitamisel. Eesti Teaduste Akadeemia jagab aastas 4 uurija-professorile 70 000 eurot professori kohta. See vajab täiendavat tuge, et suurendada individuaalseid toetusi ja avada kohti olulistes uutes valdkondades. Eeskujuks on siin Soome Akadeemia ja Rootsi Kuningliku Teaduste Akadeemia professorid, mis ulatuvad tihti 500 000 euroni aastas professori kohta.

Uurija-professori institutsioon annab võimaluse alustada teaduslikke uuringuid uutel kiiresti arenevatel erialadel nagu kvantarvutus, mis hakkab maailma 5-10 aasta pärast totaalselt muutma. Juba praegu oleme uurija-professori kasutanud tehisaru edendamiseks. Samuti aitab uurija-professor tagasi Eestisse tuua välismaale tööle läinud Eesti talente. Edaspidi on plaanis avada uurija-professore ka teistel Eesti riigile olulistel aladel, nagu maavarad, toit ja selle julgeolek, riigikaitse jm.

Neljandaks, on Akadeemia alustanud rea uute oluliste algatustega. Seni on Eesti Teaduste Akadeemia püüdnud kärbitavast eelarvest ise neid rahastada

PRESIDENT

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia / www.akadeemia.ee
mart.saarma@akadeemia.ee

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

– näiteks kohtumised Riigikoguga, Nobeli auhindade tutvustamine, Nobeli laureaate loengud, teadusdiplomaatia alased kohtumised kõigi Eestis resideeruvate välisriikide esindajatega ning tüüpi teadust ja ettevõtlust toetava kasvusihtkapitali fondi loomine.

Tahaksin juhtida tähelepanu, et Eesti Teaduste Akadeemia kantselei töötajate töötasud on jäänud maha ülikoolide töötajate töötasudest umbes 30% ulatuses. Samuti on Akadeemia osakonnajuhatajate, asepresidentide, peasekretäri ja presidendi töötasud ülikoolide vastavate ametikohtadega võrreldes umbes poole väiksemad.

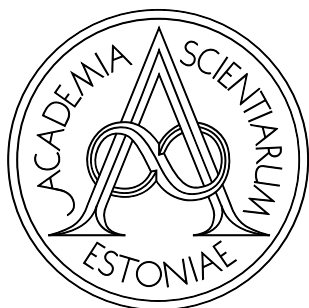
Eesti Teaduste Akadeemia eelarve ei ole aastate jooksul kavanud vaid seda on kärbitud seoses raske majandusliku olukorraga. Elukallidus on tõusnud ja ka inflatsioon on meie eelarvet vähendanud. Eelöeldut arvestades pöördume Teie poole lugupidava ettepanekuga, et Akadeemia eelarve oleks 0,01% SKT-st ning et Eesti Teaduste Akadeemial oleks riigieelarves eraldi eelarverida.

Lugupidamisega,

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Saarma

President

PRESIDENT

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia / www.akadeemia.ee
mart.saarma@akadeemia.ee